

A: 34

ARHIIVIKOGU

JUHATUSKIRI

ASUNIKKUDE ÜLESKIRJUTUSE

TÄITMISEKS 1922 a.

PÕLLUTÖÖMINISTEERIUM,
STATISTIKA BÜROO.

kasutada saanud ning, kas ta saadud maid oma majapidamises kasutab ehk edasiannud. Kui aga asunikul riigilt saadud maa peal mitu lahuspeetawat majapidamist on, täidetakse iga ta majapidamise peale küsimusleht.

Kui koht terwena edasiantud, ükskõik missugusel alusel, ehk kui koht osaliselt edasiantud maata majapidamisele, täidetakse otsekohese maakasutaja (allrentniku) peale ka küsimusleht ja, nimelt, wärwiline. Kui koha edasiandmise kohta kindlaid tundemärke, nagu rahalise tasu eest pooletera peale antud j.n.e., pole, tuleb kohta sel juhtumisel edasiantuks lugeda, kui maa tegelik kasutaja oma inwentaariga ehk tasu eest saadud inwentaariga (loomad, põllutööristad, seeme) maad peab.

Märkus 1: Omawalitsuse asustele antud maade peale, mille iseloomuks on wäikse osade wiisi kasutajate kätte edasiandmine, nagu alewi maade peale, täidetakse ainult üks walge küsimusleht, kuhu märkuste osasse ülestähendakse mitme wäikse kasutajale ta edasiantud on. Sel juhtumisel ei tule otsekohese maakasutaja peale enam wärwilist küsimuslehte täita.

Märkus 2: Endise mõisateenija majapidamise peale täidetakse küsimusleht, kui ta maad on saanud ükskõik mil wiisil.

Küsimuslehe täitmise juurde asudes, tuleb kõige pealt lehele sissekanda maakonna, walla, peamõisa ehk, kui koht karjamõisa maadest asutatud, siis peaja karjamõisa nimetus, kuhu üksus kuulub, ning järgnewalt nummerdatud jagude wastamisele üleminna.

I JAGU.

I ja os tuleb esimeseks sissekanda maasaaja nimi ehk selle asutuse ehk ettevõtte nimetus, kes maad saanud.

Küsimustes 2, 3 ja 4-das tuleb peategewuse all mõista tööd ehk ametit, mis maasaaja järjekindlalt pidanud ehk peab, ning mis majapidamisele peasissetuleku annab, nagu põllutöö, arst, kooliõpetaja j.n.e. Kõrwaltegewuse all tuleb mõista tööd, mis peale peategewuse majapidamise sissetuleku suurendamiseks ettevõetud, kui see juhusline pole.

Märkus 1: Kui maasaajal mingisugust tegewust enne maasaamist ei olnud, jääwad küsimused 2 ja 3 wastamata.

Märkus 2: Wastamata jääwad küsimused 2, 3 ja 4, kui maasaaja on asutus ehk ettewõte.

5-da küsimuse juures tuleb saadud koha ehk kohtade numbrid koha saamise õigusele wastawa joonewahesse sissekanda ning sel samal real wastata küsimuste peale, millal maad saanud ning missuguse koha: kas hariliku talu, käsitöölise koha, tööstuse ettewõte koha, nimetades missuguse tööstuse ehk ettewõtte, nagu jahuweski, saeweski teliskiwiwabriku j.n.e; ametikõrwaline maa, nimelt kooliõpetaja koht, ringk. walitseja koht, metsawahi koht j.n.e., omawalitsuse ja seltskondliste asutustele antud maad nimetada, kas põllutöökooli, üldharid. kooli, warjupaiga, seltsi, wallawalitsuse, waestemajaj.n.e. maa.

6-da küsimuse juures tuleb ülestähendada, kas maasaaja oli eesõigustatud maaseaduse § 21 põhjal ükskõik missugusest liigist, wõi oli mõisa endise popsi koha ehk rendikoha rentnik (maasead. § 22), ehk oli endine mõisateenija, tööline j.n.e.

Küsimuse 7-da juures tuleb tähendada, missuguseks, kas riikliseks, omawalitsusliseks, ühistegeliseks, tööstusliseks ehk põllumajandusliseks eriotstarbeks

maid on antud, kusjuures wiimase all mõista tuleb eeskujuliku põllumajapidamist, katsetalusi ning aianduse, mesinduse, kalakasvatuse, loomakasvatuse j.n.e. jaoks antud maid.

Küsimus 8-as wastatakse allakriiputamise

Küsimus 9-da juures tuleb wastasse joonewahesse asumise aja jooksul natuuras ja rahas tehtud laenu Eesti markades ülestähendada, waatamata selle peale, kas nad praegu juba tasunud ehk tasumata. Seemne laenu tuleb wiimaste Maakorralduse peawalitsuse poolt antud hindade järele raha peale ümberarwata. Inwentaari, kui ka ehituslaenu all natuuras, tuleb sissekanda inwentaari ehk ehitusmaterjaali kättesaamise ajal selle eest tasumata jäänud summad.

II JAGU. ASUNIKU KOHA SUURUS JA MAA KASUTAMINE.

1 joonewahesse kantakse sisse riigilt saadud maa (ühe koha ehk mitme koha suurus kokkuwõetult, kui neid riigilt mitu saadud) niisuguse liigituse ja suuruse järele igas liigis, nagu see plaani peal tähendatud. Sealjuures tuleb põld liigitatult sissekanda, nimelt, tuleb ära

x blbl. univ. OOD.

tähendada, palju põllu hulgas oli maa-
saamise ajal haritud põldu ja palju mit-
meaastast sõõti ehk harimata maad.

2 joonewahesse tähendakse üles,
missugust liiki maad majapidamine käes-
olewal aastal teiselt asunikult juurde
rendib ehk mõnel muul alusel juurde
wõtab. Kui majapidamine mitmelt asu-
nikult maad omale juurde wõtnud, tuleb
see maa kokkuwõetult mitme koha kohta
sissekanda, üleskirjutades kohtade numbrisi
missugustelt ta maad juurde wõtnud.

3 ja 4 joonewahesse tähendakse
wastawalt ülesse, kui maad riigi taga-
warade maadest ehk teistelt mitteasu-
nikkudelt juurde wõetud.

5—8 joonewahedesse kantakse
sisse maaliikide suurus, mis majapida-
mine käesolewal aastal ükskõik mil wiisil
ehk põhjusel ära annab oma määratud
ajutise kaasrentnikule, teisele asunikule
ja teistele, mitteasunikkudele, wahet
tehes seal juures, kas maa on edasi
antud maaga ehk maata majapidamisele,
ning selle järele wastawalt 7 ehk 8 joo-
newahesse sissekandes.

9 joonewahesse kantakse sisse,
palju käesolewal aastal majapidamisel on

ühes juurde wõetud maaga ehk ilma äraantud maata põldu, heinamaad, karjamaad, kusjuures maaliikide suurust tuleb mitte plaani järele, waid tegeliku kasutamise järele wõtta.

III JAGU. TEGELIK PÖLLUMAA KASUTAMINE 1922 AASTAL.

III jaos tähendakse wastawate nimetuste all üles põllupind, mis majapidamisel tänawu kõikidel, kas riigilt renditud ehk mujalt juurde wõetud, põldudel tali- ja suiwiljade alla külwatud, ühtlasi äratähendades kesa ning põldu, mis seemne, tööjõu ehk mõnel muul põhjusel tänawu täiskülimata jäänud.

Põllupind kantakse sisse tiinudes, kusjuures ruutsüllad ja Tallinna kui ka Riia wakamaad lehel olewa tabeli järele tiinu osadesse ümberarwatakse,

Üldine haritud põllu kokkuwõte (joonew. 25) ja II jaos joonewahes 9 tähendatud põllu suurus peab ühesugune olema.

IV JAGU. PEREKONNA KOOSSEIS.

Perekonna liikmete all tuleb mõista ainult neid omakseid ja sugulasi, kes

majapidamise poolt ülespidamist saavad, selle peale vaatamata, kas nad aasta ümber koha peal elavad, ehk kas nad majapidamise tööd osa võtavad, või ei. Perekonna liikmete arvu sissekandmise juures tuleb eraldada majapidamise tööd osavõtjaid mitteosavõtjatest, kusjuures mitteosavõtjateks lugeda tuleb niisuguseid, kes wigastuste, pikaajalise haiguse, kooliskäimise j.n.e. pärast tööd osa ei võta. Nii perekonna liikmete, kui palgaliste arv tuleb soole ja wanadusele vastavate joonewahedesse ülestähendada.

Märkus 1: Kui sugulane kindlat palka saab, tuleb ta ka palgaliste joonewahesse sissekanda.

Märkus 2: Perekonna koosseisu tuleb võtta niisugust, nagu ta oli 1. juulil s. a.

V JAGU. LOOMAD,

Esimeses järjekorras kantakse sisse wastawalt nimetustele loomade arv, mis 1. juulil majapidamises oli (omal, renditud ehk mingisugusel muul wiisil kasutada võetud).

Märkus: Sõõmale wõetud loomi majapidamine enda lehel ei registreeri, kui ta neid ei kasuta (näit.: lehmalt piima ei tarwita, lambalt willu ei niida j.n.e.).

Teiseks märgitakse üles, kui palju ja missuguseid loomi oli maasaajal, kui ta maad wõttis ning kolmandaks, palju ja missuguseid loomi ta kindla hinnaga riigilt sai. Riigilt enampakkumise teel ostetud loomad ei tule wiimaste hulka arwata, neid arwatakse maasaaja enda loomadeks ja kantakse sisse reale „Maasaajal oli omal loomi maasaamise ajal“, kui ta neid maa wõtmise ajal ostis.

Peale üldist weiste arwu tähendakse üles, palju weiste hulgas on tõuweiseid, mis tõuraamatutesse üleswõetud.

VI JAGU. HOONED.

2 joonewahesse kirjutakse sisse hoonete arw, mis krundi peal oli maasaamise ajal, ühtlasi puuduwaid nimetusi 1-se joonewahesse sissekandes. Edasi märgitakse püstjoonega „1“ 3 ehk 4 joonewahesse missugused neist täiesti ehk osaliselt kasutamata.

5—8 joonewahedes tähendakse wastawates joonewahedes ja wastawate nimetuste juures püstjoonega maasaaja hoonete kasutamist ära.

9—11 joonewahedes tähendakse maasaaja enda ehitatud hoonete pikkus, laius, ning wäärtus ülesse.

Märkus: Kui hoonete nimetusi rohkem, kui tühje ridasi VI osas, tähendakse ruumi puudusel sissekandmata jäänud andmed märkustes üles.

VII JAGU. PÖLLUTÖÖRIISTAD JA PÖLLUMAJANDUSLISED MASINAD.

Esimeses järjekorras kirjutakse üles, palju oli 1. juulil majapidamises oma ehk renditud põllutööriistu. Järgmise reale tähendakse püstjoonega „1“, missuguseid põllutööriistu ja masinaid ta ühiselt teistega kasutab. Küsimuse juures „Oli omal maasaamise ajal inwentaari ja sai riigilt“ kantakse wastawate nimetuste all sisse põllutööriistade arw.

VIII JAGU. MAAHARIMINE.

IX JAGU. SAAGID 1921 AASTAL.

IX jaos tuleb sissekanda, mitu puuda ta iga üksikut wilja 1921 a. sai ja mitu tiinu tal iga wilja all oli 1921 aastal. Wastata wõib ka muudes mõõtudes, kui see wastajale kergem, mõõdu nimetust tingimata juurdelisades.

X JAGU. RIIGILT SAADUD MAA WÄÄRTUS JA RENT.

XI JAGU.

XI jaosse on koondatud kõik ülejäänud küsimused, mis käesolewa arwelehega on teada tahetud saada.

Märkusteks jäetud ruumi tuleb ärakasutada eelpool tähendatud otstarbeteks ning büroo poolt ettenägemata kohaliste, majapidamise peale mõjuwate iseäralduste sissekandmiseks.

JUHATUS WÄRWILISE KÜSIMUSLEHE TÄITMISEKS.

Wärwilisel küsimuslehel wastatakse ainult need küsimused, mis maakasutajasse (allrentnikusse) puutuwad ning mille peale wiimasel wastata on, lugedes ja mõistes küsimustes maasaaja asemel allrentnikku.

I jaos tulewad wastata ainult küsimused 1-ne, 4-as ja 9-as.

II jaos jääwad täiesti täitmata 1-ne ja 5-es joonewahe. 2-se joonewahesse tuleb asunikult saadud maa sissekanda.

III ja IV jaos puutuwad kõik küsimused allrentnikusse.

V ja VI jaos jääwad wastamata küsimused, palju maasaajal oli omal ja palju riigilt sai loomi ja põllutööriistu maasaamise ajal.

VII jaos täidetakse joonewahed 5—11, lugedes küsimustes maasaaja asemel allrentnik.

Ülejäänud osadest jääb täiesti wastamata X jagu, s. o. maa väärtus ja rent.

Üleskirjutuse täitmist on soowitaw toimetada mõisate wiisi, asunikke teadaanne lehtede abil wastawal ajal, wastasse kohta kokkukutsudes.

Stat. büroo juh. k. t.:

J. Õisman.

Juhataja abi k. t.: F. Kleis.

Tallinnas,

3. juulil 1922 a.

